Dat maakt Stein voor mij…

Gemeente *Stein*

Programma

Tijd	Onderwerp	Wie
19:00	Introductie	Burgemeester
19:05	Toelichting visie op samenwerking	Cynthia
19:15	Opwarming (Mentimeter)	Hans
19:30	Huidige samenwerkingen gemeente Stein	Hans en Cynthia
19:45	Kaders stellen en toezicht houden	Hans
20:25	Afsluiting	Burgemeester

Toelichting

Gesprek over samenwerking

(20 juni 2024)

Visie op samenwerking vastgesteld

(onderdeel van strategische toekomstvisie)

Wat hebben we al aan samenwerkingsverbanden

(structuurarm of verbonden partij)

Toekomstdoel 4: Een zelfstandige gemeente die sterk is in (Eu)regionale samenwerking

1. Een bestuurlijk zelfstandige gemeente die profiteert van samenwerkingsverbanden
2. Een gemeente die werkt aan een sterke westelijke mijnstreek
3. Een gemeente die samenwerkt aan de toekomst van Zuid-Limburg
4. Een gemeente die samenwerking over de lands- en gemeentegrens opzoekt
5. Een goed georganiseerde gemeente die kansen ziet

▲ © Edo Draaijer

Gemeente verliest grip op miljardencircus: er zijn zóveel samenwerkingsverbanden dat niemand ze meer controleert

Gemeenten geven steeds meer geld uit via regionale samenwerkingsverbanden. Dat schuurt omdat gekozen gemeenteraadsleden nauwelijks grip hebben op dit soort uitgaven en burgers veelal het bestaan van die samenwerkingsverbanden niet kennen. Deze uitgavenpost is gestegen tot boven de 16 miljard euro op een totale begroting van 65 miljard.

Vragen vooraf

- Weet u hoeveel verbonden partijen gemeente Stein heeft?
- Weet u wie actief is in de verbonden partijen?

Soorten samenwerking

Verbonden partijen

Structuurarme samenwerking

Opdrachtnemers

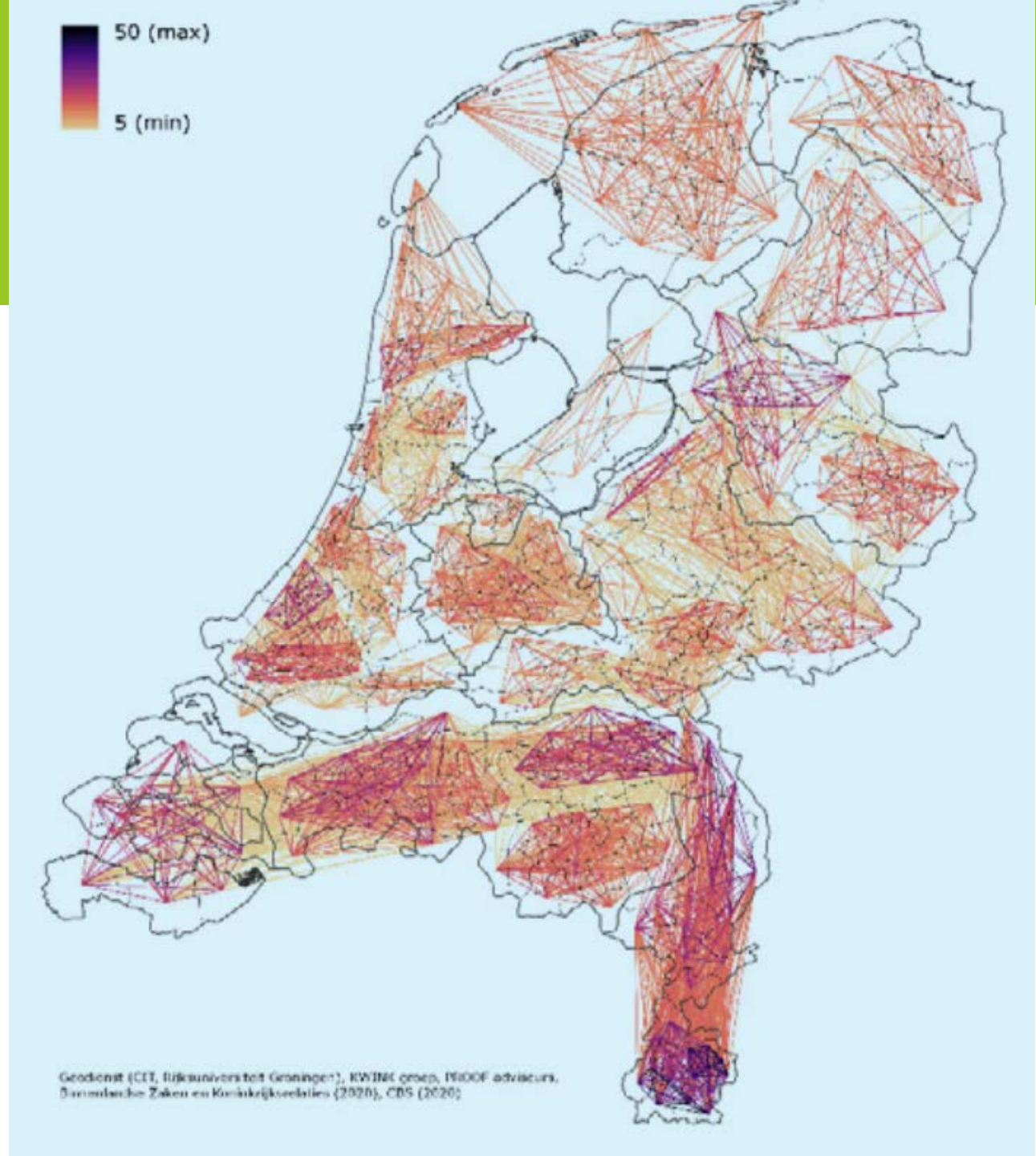
Soorten samenwerking

- **Geïnstitutionaliseerde samenwerking**
  - Rechtsvormen
  - Geborgd voor de lange termijn
  - Bestuurlijke drukte
  - Niet vrijblijvend
  - Verlengd lokaal bestuur

- **Structuurarme samenwerking**
  - Samenwerkingsovereenkomsten (SOK)
  - Efficiënt
  - Wordt moeilijk:
    - als risico's en belangen niet langer synchroon lopen
    - indien gemoeid met lange termijn investeringen
  - Minder transparant – democratische legitimiteit

Achtergrond

- Bestuurlijke drukte
  - Rapport BRE Zuid-Limburg
- Samenwerking is niet altijd een keuze; het gebeurt
- De ontwikkeling van de samenwerking is niet altijd rationeel
- De samenwerkingsverbanden zijn onderling gerelateerd
- Regie op het netwerk is noodzakelijk maar beperkt
- Volledig gedeelde aansprakelijkheid

Samenwerkingen gemeente Stein

Voor en nadelen van samenwerking met structuur

Voordelen deelnemen verbonden partij:

- Efficiëntie voordeel
- Kennisvoordeel
- Aanjaag- of katalysator werking
- Risicospreiding
- Vermindering van de kwetsbaarheid
- Krachtenbundeling

Voor en nadelen van samenwerking met structuur

Risico's van de verbonden partijen

- Financiële risico's
- Bestuurlijke risico's
- Reputatierisico's
- Professionele risico's
- Afhankelijkheidsrisico

Verbonden partijen

Publieke rechtsvormen

Gemeenschappelijke Regeling (WGR)

Private rechtsvormen

Vennootschappen
Verenigingen en stichtingen
Publiek Private Samenwerking

Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

Door de Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR) kunnen gemeenten, provincies en waterschappen samenwerken in publiekrechtelijke constructies.

De WGR kent 5 vormen van intergemeentelijke samenwerking. Dat zijn:

1. de regeling zonder meer;
2. de centrumgemeente;
3. een gemeenschappelijk orgaan;
4. de bedrijfsvoering organisatie;
5. een openbaar lichaam.

Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

1. de regeling zonder meer;

De ‘Regeling zonder meer’ is een lichte vorm van samenwerking tussen gemeenten, waar delegeren en mandateren niet aan de orde is. Denk hierbij aan **convenanten, intentieovereenkomsten, bestuursafspraken** e.d. Daarin wordt geregeld de intentie tot samenwerking evenals het doel, de aard en de wijze waarop deze zal plaatsvinden.

Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

2. de centrumgemeente;

De deelnemers komen overeen dat bevoegdheden van een bestuursorgaan van de ene gemeente worden uitgeoefend door een bestuursorgaan van de andere gemeente. Het ene gemeentebestuur mandateert dus bestuursbevoegdheden aan het andere om taken uit te voeren als dan niet met afspraken over inzet van personeel.

Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

3. een gemeenschappelijk orgaan;

Een Gemeenschappelijk orgaan heeft alleen een Dagelijks Bestuur (DB), zodat sterkere sturing vanuit de afzonderlijke gemeenten vereist is. Aan een gemeenschappelijk orgaan kunnen geen regelgevende bevoegdheden worden gedelegeerd en het kan geen eigen personeel in dienst nemen. Wel kunnen deelnemende gemeenten beschikkingsbevoegdheden overdragen aan het gemeenschappelijk orgaan, echter niet de bevoegdheid om belastingen te heffen of algemeen verbindende voorschriften te geven.

Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

4. de bedrijfsvoering organisatie;

De bedrijfsvoeringsorganisatie kan uitsluitend worden ingesteld bij zogenoemde collegeregelingen, regeling waaraan uitsluitend colleges van burgemeester en wethouders (of gedeputeerde staten resp. het dagelijks bestuur van een waterschap) deelnemen. Daarmee is de samenwerking per definitie beperkt tot uitvoering of bedrijfsvoering, de wettelijke verantwoordelijkheden van dat college. De regering is verder van oordeel dat een bedrijfsvoeringsorganisatie niet teveel beleidsvrijheid mag hebben, het moet meer een intergemeentelijke uitvoeringsdienst zijn, een soort van concentratie (als tegenhanger van deconcentratie) zodoende.

Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

5. een openbaar lichaam;

Een openbaar lichaam heeft rechtspersoonlijkheid zodat het zelfstandig kan optreden in het maatschappelijk verkeer. Een openbaar lichaam kan contracten en convenanten aangaan, eigen personeel in dienst nemen, fondsen beheren en zelfs een publiek of privaat samenwerkingsverband oprichten. Personeel dat overgaat van een gemeente naar een openbaar lichaam behoudt de ambtenarenstatus. Een openbaar lichaam heeft een Algemeen Bestuur (AB) én een Dagelijks Bestuur (DB).Gemeenten die deelnemen aan een openbaar lichaam kunnen taken en bevoegdheden delegeren aan het openbaar lichaam.

Structuurarme samenwerkingen

Overeenkomsten (voorbeeld)

- Economische samenwerking Zuid-Limburg (SOK)
- Het groene net
- Verkeerseducatie basisonderwijs en voortgezet onderwijs Limburg
- Starterscentrum Zuid-Limburg
- Visit Zuid-Limburg
- Ondernemersfonds
- Samenwerken aan basisvaardigheden 2023-2026
- Middengebied
- RIEC
- Zorg en veiligheid

Zonder overeenkomst (voorbeeld)

- NOVEX Zuid-Limburg
- Bestuurlijke overleggen zoals Bestuurlijk kernoverleg

Publiekrechtelijk verbonden partijen

Bestaand

1. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid Limburg
2. Gemeenschappelijke regeling Vidar Wsw
3. Gemeenschappelijke regeling GGD Zuid-Limburg
4. Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz
5. Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid Limburg, schaal Zuid-Limburg
6. Gemeenschappelijke regeling Belasting Samenwerking Gemeenten en Waterschappen

1. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid Limburg

Rechtsvorm	Publiekrechtelijke gemeenschappelijke regeling
Betrokken organisaties / schaal	Alle gemeenten van Zuid-Limburg
Structuur	Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen bestaat de bestuursstructuur uit een Algemeen Bestuur (AB) en Dagelijks Bestuur (DB). De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente Stein in het DB.
Doel	Uitvoeren van de aan de Veiligheidsregio opgedragen taken, die zich met name richten op de brandweerzorg en de crisisbeheersing.
Bijdrage 2025	€ 1.918.093 (2.25% totale begroting Stein)

2. Gemeenschappelijke regeling Vidar Wsw

Rechtsvorm	Publiekrechtelijke gemeenschappelijke regeling
Betrokken organisaties / schaal	Gemeente Sittard-Geleen, Beek en Stein
Structuur	Conform de WGR bestaat de bestuursstructuur uit een algemeen bestuur (twee wethouders per gemeente) en een dagelijks bestuur (wethouders met Participatie in hun portefeuille) . In de GR Vidar Wsw is het formele werkgeverschap van de Wsw-ers belegd en enkele bijbehorende taken als collectief vervoer en arbodienst.
Doel	Uitvoering van de WSW en de Participatiewet.
Bijdrage 2025	€ 513.073 (0,6% totale begroting Stein)

3. Gemeenschappelijke regeling GGD Zuid-Limburg

Rechtsvorm	Publiekrechtelijke gemeenschappelijke regeling
Betrokken organisaties / schaal	Alle gemeenten van Zuid-Limburg
Structuur	Het Algemeen Bestuur van de GGD Zuid-Limburg bestaat uit 1 bestuurslid per deelnemende gemeente en 1 plaatsvervangend lid. Als lid van het Algemeen Bestuur kunnen slechts worden aangewezen leden van het college van de gemeenten. Het Dagelijks Bestuur (DB) bestaat uit bestuurders van 7 gemeenten, waaronder Stein. Besluitvorming vindt plaats via gewogen stemmen, gerelateerd aan het inwonersaantal.
Doel	Zorg dragen voor publieke gezondheid, toezicht op de kwaliteit WMO, Veilig Thuis, GHOR, vangnetfunctie en crisiszorg verslaafden, dak- en thuislozen.
Bijdrage 2025	Veilig thuis: € 315.752 Reguliere bijdrage: € 472.598 JGZ: 878.048 (1,96% procent totale begroting Stein)

4. Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz

Rechtsvorm	Publiekrechtelijke gemeenschappelijke regeling
Betrokken organisaties / schaal	Gemeente: Beek, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Horst aan de Maas, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Nuth, Onderbanken, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Venray, Voerendaal, Weert.
Structuur	De gemeente Stein heeft zitting in het algemeen bestuur van Omnibuzz en stelt met de vertegenwoordigers van de overige gemeenten de jaarrekening en begroting vast. De totale gemeentelijke bijdrage is opgebouwd uit twee delen: een bedrag per inwoner voor de bedrijfskosten en de vervoerskosten (het reisvolume/daadwerkelijk gebruik).
Doel	Het zorg dragen voor het vervoer van klanten met een beperking die een beroep kunnen doen op de Wet maatschappelijke ondersteuning.
Bijdrage 2025	€422.143 (0,50% procent totale begroting Stein)

5. Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid Limburg, schaal Zuid-Limburg

Rechtsvorm	Publiekrechtelijke gemeenschappelijke regeling
Betrokken organisaties / schaal	In Zuid-Limburg werken de gemeenten Beek, Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg, Voerendaal en de Provincie Limburg op basis van een gemeenschappelijke regeling samen in de omgevingsdienst Zuid-Limburg.
Structuur	De gemeente Stein is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst ZL.
Doel	Het doel van de vorming van de omgevingsdienst ZL is om hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) te bereiken op het gebied van milieu voor minimaal de basistaken van alle 17 deelnemers en de specialistische milieutaken voor de deelnemers die ook deze taken inbrengen. De gemeente Stein heeft alle milieutaken ingebracht. De Omgevingsdienst ZL is tevens een BRZO-RUD omdat alle BRZO-taken provincie breed hier zijn ondergebracht. De vorming van een omgevingsdienst is wettelijk verplicht.
Bijdrage 2025	€ 730.761 (0.85% procent totale begroting Stein)

6. Gemeenschappelijke regeling Belasting Samenwerking Gemeenten en Waterschappen

Rechtsvorm	Publiekrechtelijke gemeenschappelijke regeling
Betrokken organisaties / schaal	30 van de 33 Limburgse gemeenten en de twee Limburgse waterschappen werken samen in BsGW. De deelnemende gemeenten zijn Beek, Beesel, Bergen, Brunssum, EchtSusteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Nuth, Onderbanken, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg, Venlo, Voerendaal, Weert. De waterschappen Peel en Maasvallei en het Waterschap Roer en Overmaas nemen deel aan de GR.
Structuur	Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen bestaat de bestuursstructuur uit een Algemeen Bestuur (AB) en een Dagelijks Bestuur (DB). De portefeuillehouder financiën vertegenwoordigt de Gemeente Stein in het AB.
Doel	BsGW Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen is een zelfstandig samenwerkingsverband voor heffing en inning van gemeentelijke belastingen en waterschapsbelastingen en voor uitvoering van de wet WOZ.
Bijdrage 2025	€ 533.083 (0,63% procent totale begroting Stein)

Gemeenschappelijke regeling organisatie intern

Alle gemeenschappelijke regelingen hebben intern een accountteam bestaand uit:

1. Inhoudelijk medewerker, inhoudelijk gesprek en advies
2. Financieel medewerker, controle financiën en risico’s

Privaatrechtelijk verbonden partijen

1. Bank Nederlandse Gemeenten NV
2. Enexis Holding NV
3. Steinerbos BV
4. NV RWM

1. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Betrokken organisaties / schaal	Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De staat is houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van gemeenten en provincies.
Structuur	De gemeente Stein heeft stemrecht in de algemene vergadering van de aandeelhouders.
Doel	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de inwoner.
Bijdrage 2025	Inkomsten uit dividend geraamd op € 48.165

2. Enexis Holding NV

Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Betrokken organisaties / schaal	De aandelen van Enexis holding zijn in handen van Nederlandse provincies en gemeenten.
Structuur	De gemeentelijke aandeelhouders in Limburg zijn verenigd in de Vegal. De gemeente Stein heeft stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Doel	Het distribueren en het transporteren van energie zoals elektriciteit, gas, warmte en (warm) water, en het in stand houden, beheren, exploiteren en uitbreiden van distributie en transportnetten in relatie tot energie.
Bijdrage 2025	Winsten uit dividend geraamd op € 184.140

3. Steinerbos

Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Betrokken organisaties / schaal	Gemeente Stein
Structuur	Via de algemene vergadering van aandeelhouders (AVA) kan de gemeente Stein sturend optreden. De jaarrekening van Steinerbos B.V. wordt vastgesteld door de AVA. Tussen de gemeente Stein en de Steinerbos B.V. zijn een exploitatieovereenkomst en een huurovereenkomst gesloten.
Doel	De vennootschap heeft ten doel het exploiteren van het Recreatiepark Steinerbos en het scheppen van voorwaarden voor maatschappelijke en culturele ontplooiing en voor vrijetijdsbesteding.
Bijdrage 2025	Bijdrage in exploitatie € 423.436

4. RWM

Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Betrokken organisaties / schaal	De gemeenten Stein, Sittard-Geleen, Beek en Echt Susteren
Structuur	Wethouder Ummels vertegenwoordigt de gemeente in de AVA en inhoudelijk vertegenwoordigt wethouder Hendrix onze gemeente.
Doel	Uitvoeren afvalinzameling en aanverwante reinigingstaken van de aangesloten gemeenten.
Bijdrage 2025	Nvt.

Rol gemeenteraad en college

Structuurarme samenwerking

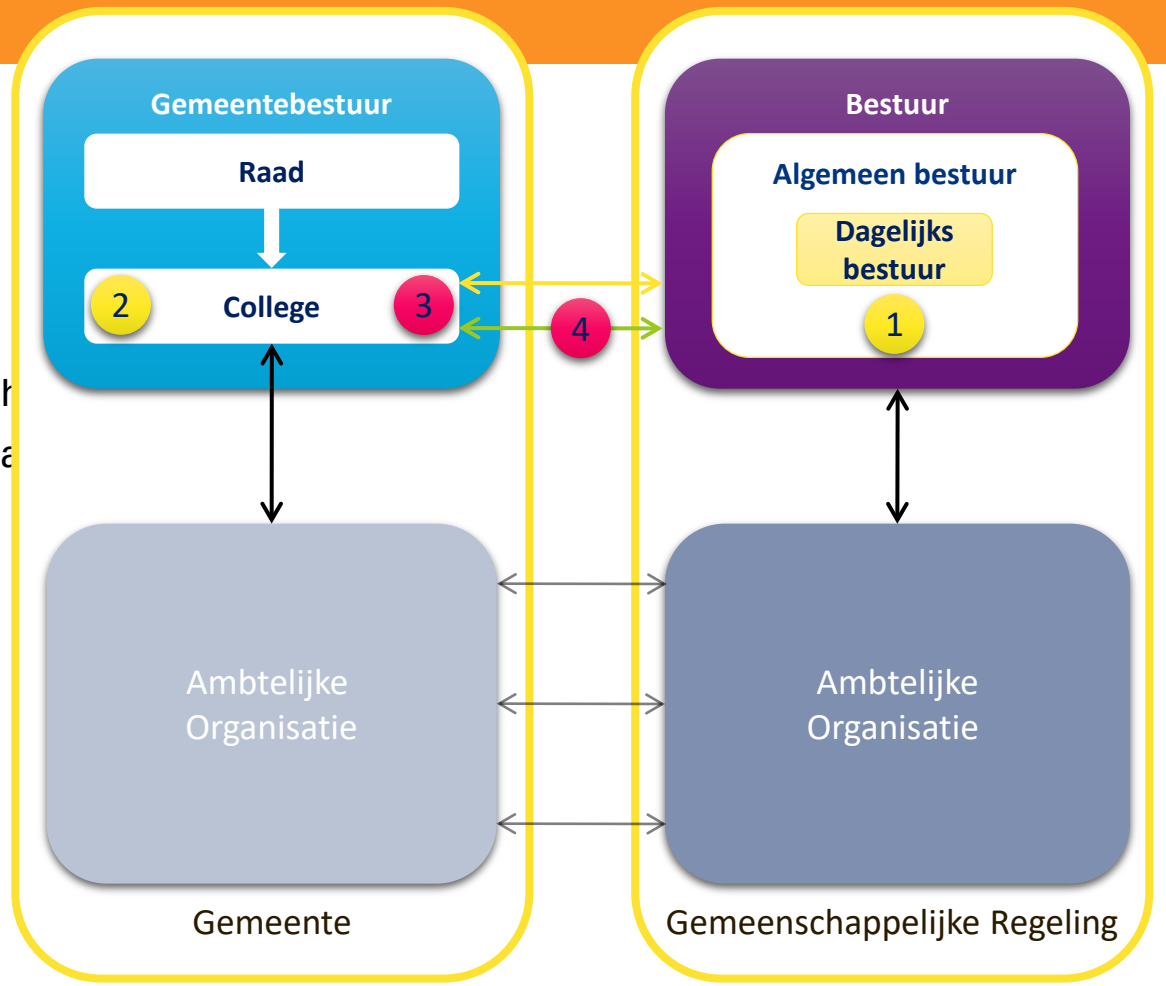
- Aangaan is (vaak) bevoegdheid van college mits:
  - Passend binnen de beleidsmatige en financiële kaders
  - Actieve informatievoorziening naar gemeenteraad

- Inzicht in samenwerkingen helpt raadsleden bij het begrijpen van samenwerkingsdynamieken
  - Ecosysteem in kaart brengen (2025)
  - Samenwerkingen staan vaak niet op zichzelf

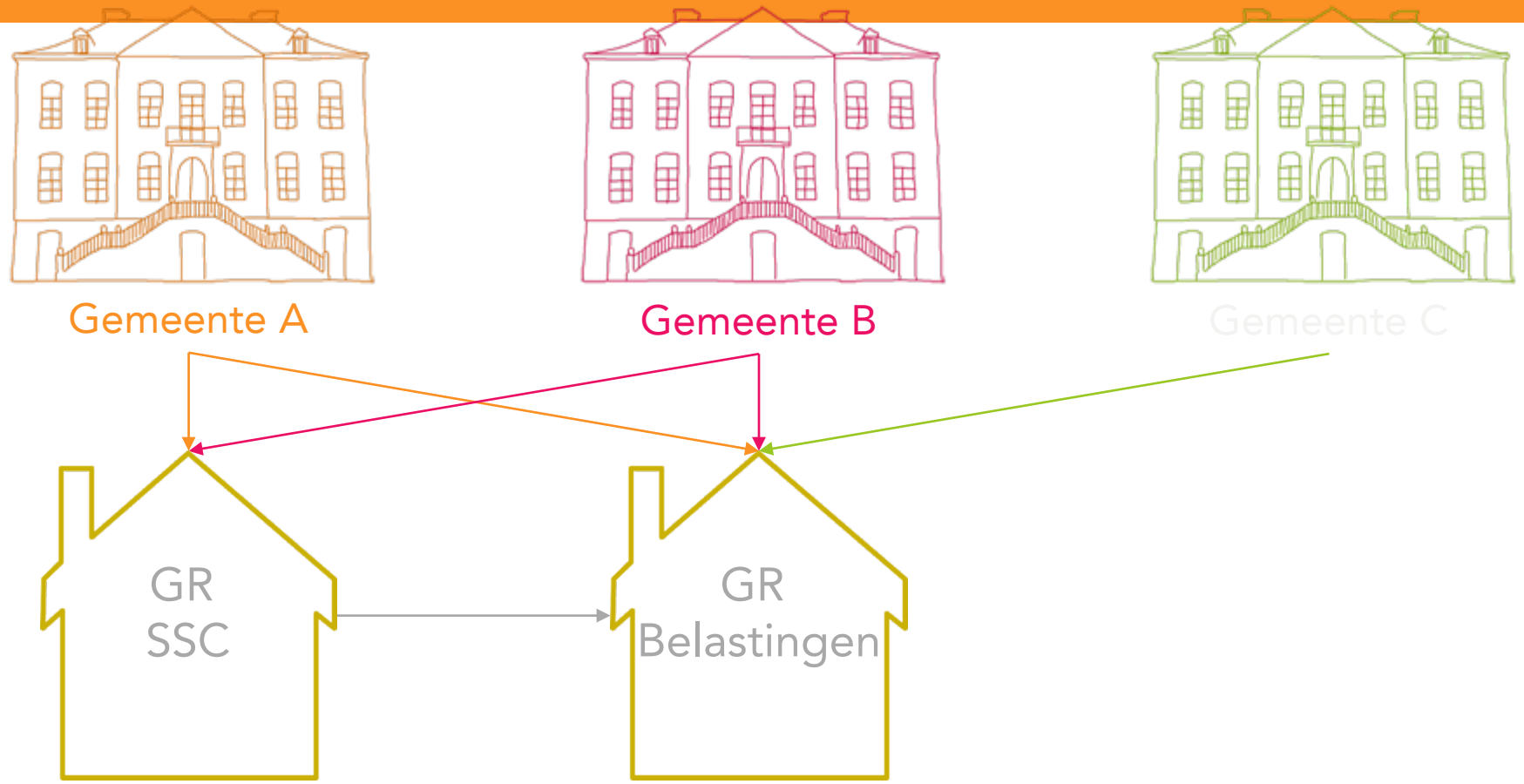
‘Model Verbonden Partijen’

Bestuurlijk

1. Gezamenlijk eigenaarschap
2. Individueel eigenaarschap
3. Gezamenlijk opdrachtgeversch
4. Individueel opdrachtgeverscha

Complex

Rol van Raad

Formele bevoegdheden

- Toetreding, wijziging, uittreding of opheffing GR
- Vaststellen regeling; inclusief verplichte onderdelen over inlichtingen en verantwoording
- Aanwijzen leden AB (indien in GR geregeld)
- Zienswijze op ontwerp begroting en jaarrekening

Invloedmogelijkheden

- Moment van vaststellen regeling
- Algemene financiële en beleidsmatige kaders
- Coalities
- ‘eigen’ bestuurders in GR als DB lid of AB lid

Rol van college

- Als **eigenaar**:
- Formuleren van kaders voor de Verbonden Partij
- Toezicht houden op de realisatie binnen gestelde kaders
- Bewaken van de continuïteit van de Verbonden Partij
- Bewaken van het financiële belang in de Verbonden Partij en beheersen van de risico's
- Als **opdrachtgever**:
- Formuleren van de te leveren producten/diensten
- Afspraken maken over de levering (contract)
- Bewaken van kwantiteit en kwaliteit van de levering
- Bewaken prijsstelling
- (Periodieke) evaluatie uitbestede diensten binnen de kaders van de eigenaar

Naar de praktijk Gemeente Stein

Samenwerkingen

Zijn er zaken die u gemist heeft? Of zaken waar u nog behoefte aan heeft?

Dat maakt Stein voor mij…

Gemeente *Stein*